

עפ"ת 13440/07/22 - דניאל מיזן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 13440-07-22 מיזן נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 3720/20

בפני כבוד השופטת הבכירה, ברנט-אב"ד
כבוד השופט בורנשטיין
כבוד השופט מיכלס

המערער דניאל מיזן
נגד
המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

הקדמה

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בתיק גמ"ר 2867-09-20 מיום 22.5.22 במסגרתו הודה המערער והורשע בעבירות כדלקמן: גרימת מוות בנהיגה רשלנית, לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961; נהיגה ללא רישיון רכב תקף, לפי סעיף 2 לפקודה; ונהיגה ללא פוליסת ביטוח בת תוקף, לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש] התש"ל-1970).

2. על המערער הוטלו העונשים הבאים: 14 חודשי מאסר בפועל; 9 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו לבל יעבור עבירת גרם מוות ברשלנות ו/או נהיגה בזמן פסילה; 12 שנות פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה החל מיום 25.5.20; 10 חודשי פסילה על תנאי מלקבל או להחזיק ברישיון נהיגה למשך 3 שנים לבל יעבור אותה עבירה בה הורשע או עבירות על התוספת הראשונה ו/או השניה לפקודת התעבורה; פיצוי בסך ₪ 15,000 למשפחת המנוח. הערעור מופנה כלפי רכיב המאסר בפועל ורכיב הפסילה.

עובדות כתב האישום בהן הודה המערער

3. כמתואר בכתב האישום הרי שביום 25.5.20 בשעה 10:00 לערך נהג המערער ברכבו ברחוב רוז'נסקי בראשל"צ ללא רישיון רכב תקף (פקע ביולי 2018) וללא פוליסת ביטוח בת תוקף. תנאי הדרך היו: דרך עירונית, כביש דו מסלולי (נתיב לכל כיוון), כביש אספלט תקין ויבש, מהירות מרבית מותרת 50 קמ"ש, אי תנועה בנוי ומעבר חציה מסומן היטב החוצה את הכביש לרחובו, ולפניו באופן בולט תמרור 306 (זכות קדימה להולכי רגל חוצים). שדה הראיה בכיוון נסיעת המערער היה פתוח וניתן היה להבחין בהולך רגל בקצה מעבר החציה ממרחק של 86.4 מטרים. אותה עת, חצה מר שלום זהר (להלן: "המנוח") את מעבר

החציה מצפון לדרום, דהיינו מימין לשמאל לפי כיוון נסיעת המערער. המערער שלא הבחין במנוח, המשיך בנסיעה רצופה ופגע במנוח בעודו על מעבר החציה. המנוח נפגע באורח אנוש פונה לביה"ח ובהמשך נפטר כתוצאה מחבלתו.

4. כאמור בכתב האישום, המערער גרם בנהיגתו הרשלנית למותו של המנוח, בכך שלא שם ליבו כנדרש לדרך, לא היה ערני דיו לנעשה סביבו, לא הבחין במנוח שחצה במעבר החציה לפניו בנתיב נסיעתו וזאת חרף תנאי הדרך שפורטו לעיל. המערער לא האט, לא בלם ולא הסיט רכבו על מנת למנוע פגיעה במנוח, לא אפשר להולך הרגל החוצה מעבר חציה להשלים חצייתו בבטחה, ואף לא נהג כפי שנהג מן היישוב היה נוהג בנסיבות המקרה.

גזר דינו של בית משפט קמא ותסקיר שירות המבחן

5. בגזר דינו עמד בימ"ש קמא על נסיבות ביצוע העבירות ועל תסקיר שירות המבחן שבו פורטו נסיבותיו האישיות, ועברו התעבורתי (למערער 95 הרשעות קודמות שאותן הוא מייחס לעיסוקו בעבר כנהג משאית). שירות המבחן התרשם כי למערער קושי בציות לחוקי התנועה, בכלל זה הימנעות מנהיגה תחת השפעת אלכוהול וכן קושי בהסדרת הליכים בירוקרטיים הקשורים לרישיון הרכב ולביטוח. עמדות המערער בעייתיות בכל הקשור להיענות לחוק (בהיבט התעבורתי) במובן הבא לידי ביטוי בצורך למלא צרכים מיידים, תוך קושי לשקול משמעות בחירותיו לטווח הרחוק.

בעבר, במסגרת הרשעה קודמת בנהיגה תחת השפעת אלכוהול, סבר שירות המבחן כי ראוי להטיל עליו צו מבחן וצו של"צ כדי לשלבו בסדנה חינוכית למניעת עבירות תעבורה, אך משלא שיתף פעולה ולא קיים צווים שבוטלו לבסוף, נדון לענישה חלופית. שירות המבחן התרשם כי חלה נסיגה במצבו הנפשי בעקבות התאונה (סימפטומים דיכאוניים ופוסט טראומטיים) וכי המערער מקבל אחריות למעשיו ובולטות תחושות צער ואשמה על נטילת חיי אדם. המערער נעדר דפוסי אישיות עבריינים אך קיימים דפוסים בעייתיים בכל הקשור לנהיגה (נהג ביודעין בהיעדר ביטוח ורישיון רכב תקפים). עם זאת, סבר שירות המבחן כי המסוכנות הנשקפת ממנו נמוכה, לאור הפסילה לה צפוי ותוצאות התאונה הנחווית על ידו באופן מרתיע ומציב גבול. הומלץ על הטלת מאסר בעבודות שירות, לצד פסילה ופיצוי למשפחת המנוח וכן צו מבחן. במסגרת השלמה לתסקיר, ציין שירות המבחן את מצבו הנפשי הירוד והקשה של הנאשם, מצבו הכלכלי הרעוע, העובדה כי הוא סועד את אימו הקשישה ואת אפשרות ההחמרה במצבו ככל שייגזר עליו מאסר ממשי.

6. בימ"ש קמא הדגיש כי לדרגת הרשלנות השפעה ניכרת על גזירת העונש בעבירות של גרם מוות בנהיגה רשלנית וכי עפ"י תנאי הדרך ומכלול הנסיבות מדובר בנהיגה רשלנית בדרגה גבוהה ומתמשכת; המערער כלל לא הבחין במנוח טרם הפגיעה ואף לא נקט בשום אמצעי על מנת למנוע את התאונה, כשלמנוח לא היה אשם תורם. זאת ועוד, לנהיגת המערער נלוו עבירות נוספות - נהיגה, ביודעין, ללא ביטוח וללא רישיון רכב תקפים, כשחלה עליו חובת זהירות מוגברת, בהתקרבו למעבר חציה. לעמדת בימ"ש קמא מתחם העונש ההולם נע בין 8 - 24 חודשי מאסר, כאשר ככלל, מדיניות הענישה בעבירות אלה היא להטיל עונש מאסר מאחורי סורג ובריא.

7. אשר לעונש הראוי למערער נקבע, כי עפ"י הפסיקה יש לתת עדיפות לאינטרס הציבורי שבהרתעה

מאשר לנסיבות האישיות של הנאשם, שראוי לתת להן משקל נמוך, ובפרט כשלא מדובר ברף הרשלנות הנמוך. בימ"ש קמא התרשם אמנם ממצבו הנפשי הקשה של המערער בשל האירוע הטראגי אך קבע כי אין בכך כדי למנוע השמתו מאחורי סורג ובריח. לזכות המערער זקף את הודייתו באשמה, קבלת האחריות והבעת החרטה, ולחובתו את עברו התעבורתי וכן עברו הפלילי שהתיישן אך לא נמחק, בציינו כי גם אם משנת 2014 שיפר דרכיו, הרשעותיו האחרונות עניינן נהיגה תחת השפעת אלכוהול פעמיים, ב-2013, וב-2015, וכי בהרשעתו האחרונה, מלבד עבירת הנהיגה תחת השפעת האלכוהול, הורשע גם בנהיגה ללא רישיון רכב תקף, כך שמדובר בדפוס התנהגותי חוזר.

בימ"ש קמא הדגיש את חשיבות קיומם של ביטוח ורישיון רכב וקבע כי אין בנסיבות האישיות כדי לחרוג ממתחם הענישה. עוד נקבע שמאחר שהעונש הראוי הוא מאסר ממשי, מתייטר הצורך בחוות דעת הממונה על עבודות שירות. מכל מקום נקבע שלא תמוצה עם המערער מלוא חומרת הדין נוכח ההודיה, החיסכון בזמן השיפוט והנסיבות האישיות הקשורות לאמו.

טענות המערער בערעור

8. לטענת המערער בימ"ש קמא שגה בקביעה כי רשלנות המערער נמצאת ברף גבוה, תוך הסתמכות על העובדות "היבשות" שבכתב האישום ותוך התעלמות מנסיבות התאונה כפי שהתבררו ע"י שירות המבחן, דהיינו התפרצות הקורונה והשלכותיה על המערער שהסיחו דעתו, כמו גם רוכב אופנוע שעקף אותו וחסם את נתיב נסיעתו בפתאומיות מרחק-מה ממעבר החציה. המערער לא השתולל, לא נהג במהירות מופרזת או בקלות ראש. בנוסף, המערער פגע במנוח בעודו על מעבר החציה, אך אופי הפגיעה בו בכנף הימנית הקדמית מעלה כי המנוח ירד לכביש ב"תפר" שבין הסחת דעתו ע"י רוכב האופנוע לבין רגע הפגיעה. מדובר בזמן תגובה מינימלי של אדם סביר. על כן ראוי היה להרחיב בכתב האישום את תיאור העובדות, שמהן ניתן להסיק כי קביעתו של בימ"ש קמא ביחס לרמת רשלנותו איננה מבוססת דיה. עוד טען בהקשר זה ב"כ המערער כי שגה בימ"ש קמא בכך שציין שלעבירה העיקרית התווספו עבירת הנהיגה ללא רישיון וללא ביטוח, חרף העובדה שאין כל קשר בין מידת הרשלנות המיוחסת למערער לבין התנהלות שהיא במישור הבירוקרטי-טכני.

9. עוד טען ב"כ המערער, והרחיב בעניין זה בטיעונו בעל פה בפניו, כי שגה בית משפט קמא בהתעלמו מהשינוי שחל במדיניות הענישה, בדגש על עבירת הרשלנות, נוכח אימוץ המלצות דו"ח ועדת דורנר. ב"כ המערער הפנה לתיקון מס' 133 לחוק העונשין במסגרתו נקבע כי בימ"ש הגוזר מאסר שאינו עולה על 9 חודשים רשאי להחליט כי העונש יינשא בעבודות שירות. ב"כ המערער אף הפנה לפסק דינו של כב' השופט שפירא בעפ"ת (חיפה) 62250-07-17, המתייחס לשאלת העונש הראוי בעבירות גרם מוות ברשלנות בשים לב לדו"ח וועדת דורנר ולתיקון 133 הנ"ל.

10. בנוסף טען ב"כ המערער כי שגה בית משפט קמא שלא נתן את המשקל הראוי לפגיעה שתיגרם מהמאסר למערער ובעיקר לאימו ניצולת השואה, שעימה הוא מתגורר וסועד אותה. ב"כ המערער הפנה לתסקיר שירות המבחן ממנו עולה כי המערער מוצף מצוקה רגשית כנה בשל אחריותו למות אדם, ובעל נזקקות טיפולית בולטת בתחום הטראומה וכוחותיו דלים, כך שמאסר ממשי עלול להחמיר את מצבו ולקטוע את

הרצף הטיפולי שאותו החל בחודשיים האחרונים. לטענתו, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, שיקולי שיקום גוברים על שיקולי הרתעה וגמול, וזה אף אינטרס של כלל הציבור, כאשר קטיעת הליך השיקום באיבו עלולה לפגוע במערער ובאמו.

דין והכרעה

11. לא מצאנו כל מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא, שהביא בחשבון במידה הראויה, את כלל נסיבות העניין, הן אלו הקשורות לעבירה והן אלה שאינן קשורות לעבירה. לא טעה בית משפט קמא בקביעת רף הרשלנות, לא החמיר כלל ועיקר בקביעת המתחם, ולא שגה בקביעת מיקומו של המערער בתוך המתחם. אין זאת אלא, שהעונש שהושת על המערער על כלל מרכיביו, הוא עונש הולם העולה בקנה אחד עם הפסיקה.

12. כאמור, לא מצאנו כל ממש בטענות המערער באשר לרמת הרשלנות שייחס לו בית משפט קמא. אכן, מי שפוגע בהולך רגל בעת שהלה חוצה את הכביש במעבר חצייה, ובהעדר נסיבות מיוחדות, רשלנותו היא ברף הגבוה, והדברים ברורים לכל. הפסיקה שהוצגה לנו על ידי המערער, ממנה עולה, לטענתו, כי במקרים דומים נקבע רף רשלנות נמוך מגבוה, אין בה כדי לתמוך בטענתו, באשר באותם מקרים מדובר היה בנסיבות שונות, כגון בקיומה של רשלנות תורמת מצד הנפגע בתאונה.

13. טענות המערער באשר להשפעת מצב הקורונה על דרך נהיגתו, מוטב שלא היו נטענות. טענותיו באשר להופעתו הפתאומית של רוכב אופנוע שגרם להסחת דעתו, אינן עולות בקנה אחד עם המתואר בכתב האישום בו הודה. ברי כי משהודה נאשם בכתב האישום, אין הוא רשאי להוסיף עובדות שאינן נזכרות בו, או לגרוע עובדות הנזכרות בו [ע"פ 5316/13 **מסאלחה נ' מדינת ישראל**, בפסקה 8 (9.12.2013)]. כתב האישום מתאר כי המערער פגע במנוח בעת שזה חצה את מעבר החציה.

אין בכתב האישום כל התייחסות להופעתו של רוכב אופנוע שהסיח את דעתו. ככל שסבר המערער כי יש בעובדה זו כדי להשליך על מידת רשלנותו, היה עליו לדאוג לכך כי הדבר יבוא לידי ביטוי בכתב האישום. העובדה כי המערער הזכיר עניין זה בפני שירות המבחן, אין בו כדי ללמד אלא כי קיים ספק בדבר קבלת אחריות מלאה של המערער לתוצאות נהיגתו הרשלנית. למעלה מן הצורך נוסיף כי טענה זו בדבר הופעתו של רוכב האופנוע, אפילו לא נטענה במסגרת הטיעונים לעונש בבית משפט קמא. כך או כך, מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא, נוכח הרשלנות הגבוהה, כשלכך נוספו אף עבירות הנהיגה ללא רישיון וללא ביטוח, בוודאי שאינו מתחם מחמיר, אלא דווקא נוטה לקולא.

14. אשר למיקומו של המערער בתוך המתחם, אף בכך לא טעה בית משפט קמא, שהביא בחשבון הן את האמור בתסקיר, והן את עברו הפלילי, הכולל, בין היתר, נהיגה תחת השפעת אלכוהול, על כל המשתמע מכך. מנגד, בית משפט קמא אף לא התעלם מנסיבותיו האישיות של המערער ובכלל זאת מצב אמו אותה הוא סועד.

15. כפי שהובהר שוב ושוב בפסיקת בתי המשפט, מקום שבו גורם אדם למוותו של אדם אחר בשל נהיגתו הרשלנית, ועל אחת כמה וכמה מקום שבו מדובר ברשלנות ברף הגבוה, אחת דינו הוא למאסר מאחורי סורג ובריח. רק במקרים חריגים ויוצאי דופן, והמקרה שלפנינו בוודאי שאינו נופל בהם, ניתן להימנע מעונש זה. כפי שנאמר רק לאחרונה בעפ"ת (מחוזי מרכז) 29485-03-22 **מדינת ישראל נ' נדלר** (26.6.2022), והדברים יפים גם כאן:

"בתיקים אלה של גרם מוות ברשלנות כתוצאה מתאונות דרכים, נחמץ הלב בשל אובדן חיי אדם וההרס שאין לו תקנה אשר נגרם למשפחת המנוח, אך גם בשל השפעת האירוע על הנאשם ובני משפחתו. מאליו ישאל, איפוא, השואל במה יועיל הדבר לשים את הנאשם, אדם נורמטיבי בכל אורחות חייו, מאחורי סורג ובריח, והכיצד יהיה בכך כדי להחזיר את הגלגל לאחור ולהשיב למשפחת המנוח את היקר לה מכל? אלא שחובתם של שופטים היא - ובמקרה זה מדובר במשא כבד המונח על כתפיהם - לגזור את העונש על פי עקרונות החוק והפסיקה, תוך מתן הדעת לרציונאליים השונים העומדים מאחורי תורת הענישה, ובכלל זאת עקרונות של גמול והרתעה. בסופו של יום, מקום בו נגדעו חיי אדם כתוצאה מרשלנותו של אדם אחר, במיוחד רשלנות ברף הגבוה כבמקרה דנן, אין זה מתקבל על הדעת כי עניינו של אותו אדם יסתיים בעונש שאינו כולל מאסר מאחורי סורג ובריח, כפי שנקבע לא אחת בפסיקה."

16. לא מצאנו בטענותיו של ב"כ המערער בהתייחס להמלצות ועדת דורנר או לתיקון 133 לחוק העונשין כדי לשנות ממסקנתנו בדבר העונש שיש לגזור על המערער. לא רק שמדובר בהמלצות בלבד, אלא שממילא עונשו הראוי של המערער - 14 חודשי מאסר כפי שקבע בית משפט קמא - אינו נופל בגדר אותם עונשים המצדיקים לשקול המרתם במאסר בדרך של עבודות שירות.

17. לא מצאנו מקום להתערב ברכיב הפסילה, העולה בקנה אחד עם הפסיקה המקובלת בהתייחס לעבירות דנן, ובהתחשב ברמת הרשלנות ועברו הפלילי המכביד של המערער בעבירות תעבורה.

18. סוף דבר - הערעור נדחה.

ניתן היום, י"ד שבט תשפ"ג,
05 פברואר 2023, במעמד
המערער וב"כ עו"ד מנצור
וב"כ המשיבה עו"ד ארליך.
מיכל ברנט, שופטת בכירה

עמית מיכלס, שופט

שמואל בורנשטיין, שופט